



Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi (AMIF)

TEGEVUSTE VAHEARUANNE

Toetuse saaja	Rahvusvaheline Migratsiooniorganisatsioon (IOM), Eesti esindus
Projekti pealkiri	Rahvusvahelise kaitse saanud isikute kohanemisprogramm II
Projekti tunnus	AMIF2017-7
Aruandlusperiood (pp.kk.aa-pp.kk.aa) ¹	01.01.2018-30.06.2018
Valdkond <i>(märkida kohalduv(ad))</i>	<input type="checkbox"/> Euroopa ühine varjupaigasüsteem <ul style="list-style-type: none"><input type="checkbox"/> vastuvõtu- ja varjupaigasüsteemid<input type="checkbox"/> suutlikkuse arendamine <input checked="" type="checkbox"/> Integratsioon ja seaduslik ränne <ul style="list-style-type: none"><input checked="" type="checkbox"/> integratsioonimeetmed<input type="checkbox"/> suutlikkuse arendamine ja praktiline koostöö <input type="checkbox"/> Tagasisaatmine <ul style="list-style-type: none"><input type="checkbox"/> tagasisaatismenetlustega kaasnevad meetmed<input type="checkbox"/> tagasisaatismismeetmed<input type="checkbox"/> suutlikkuse arendamine ja praktiline koostöö

SAABUNUD
Siseministeeriumisse

08.01.2019

Nr. 14-8.6/660-1

¹ Kui esitatakse mitu vahearuannet, kajastada igas vahearuandes perioodi alates projekti algusest.



1. Projekti aruandlusperioodil elluviidud tegevused

Nr	Tegevused	Tegevuse planeeritud tulemus	Tegevuse tegelik tulemus ja läbiviimise aeg (lühhidalt konkreetsetes ja mõõdetavates terminites: kvantiteet (kui palju?), kvaliteet (kui hästi?), sihgrupid (kes/kellele?), asukoht (kus?), aeg (millal?) in)
1.	Käsisraamatu kaasajastamine/ välja töötamine (jaanuar-veebruar 2018; jaanuar 2019)	Osalejatele jagatav käsisraamat on kaasajastatud vastavalt määrusele ja senisele tagasisidele. Materjalı uuendus on välja töötatud eesti keeles ja tõlgitud teistesse keeltesse, milles moodult pakutakse. Materjalı on uuendatud vähemalt kord aastas ning tehtud kättesaadavaks SiMi poolt ette nähtud internetikanalites.	<p>Tegevuse tegelik tulemus ja läbiviimise aeg (lühhidalt konkreetsetes ja mõõdetavates terminites: kvantiteet (kui palju?), kvaliteet (kui hästi?), sihgrupid (kes/kellele?), asukoht (kus?), aeg (millal?) in)</p> <p>1) Materjalı esimene versioon edastati SIMi kooskõlastuseks 11 aprill 2018.</p> <p>2) Täiendaavat kooskõlastati materjalil:</p> <ul style="list-style-type: none">• Sotsiaalministeerium• Haridus- ja Teadusministeerium (hariduspeatükk)• UNHCR• MTÜ Pagulasabi• MTÜ Johannes Mikkelsoni Keskus (ei andnud tagasisidet)• Eesti Inimõiguste Keskus (ei andnud tagasisidet)• Töötukassa (Töötukassa teenuste osas)3) Materjalı sisu osas tuli lõplik kooskõlastus Siseministeeriumilt 11.06.20184) esialgselt töötati välja materjalı inglisekeelne versioon, mille jaaraabiakeelsed tõlked valmivad järgmise rakendusperioodi alguses.4) Materjalile on välja töötatud kujundus-kontseptstoon, lõplik kujundus valmib järgmisel aruandlusperioodi alguses. Järgtud on SIMi nõudeid kohanemisprogrammi materjalı kujundusele ning kasutaud valitusasutustute visuaalse identiteedi elemente.
2.	Koolitusmetoodika kaasajastamine (jaanuar-veebruar 2018)	Koolitusmetoodika on kaasajastatud vastavalt senisele koolituste elluvimise praktikale, tagasisidele ja täiendatud määrusel. Koolitusmetoodika sisaldab endas valdavalt interaktiivseid tegevusi ning on osalejaid kaasav. Kasutatakse aruteluvorme, situatsioonianalüüs, rollimänge, kogemuste vahetamist jms.	Koolitusmetoodika on kaasajastatud, võttes arvesse määrusest tulenevaid täiendavaid teemasid ning koolitajate/osalejate senist tagasisidet. (lisa 1.1.) Metoodika jäab nn elavaks dokumendiks, mida täiendatakse jooksvalt vastavalt vajadusele. Juunis oli antud metoodikat võimalik testida – esiteks koolitajatega ning hiljem ka koolitusel. Saadud tagasiside on

		aruande koostamise ajal metoodikasse inkorporeerimisel.
3.	Koolitusmaterjalide ja töölehtede kaasajastamine/välja töötamine (jaanuar-veebruar, juuli, detseMBER 2018; jaanuar, juuni 2019)	<p>Tuginedes uuendatud metoodikale on kaasajastatud ja välja töötatud täiendavad koolitusmaterjalid ja töölehed. Materjalid on välja töötatud araabia, inglise ja vene keeltes ning on valmisolek kasutada neid ka teiste keelte puhul. Töölehed on jagatud osalejatele koolituse raames kasutamiseks ja neid on olnud võimalik peale koolitust kaasa võtta.</p>
4.	Infomaterjalide välja töötamine ja teavitustegevus (jaanuar-juuni, august-november 2018; jaanuar-oktoober 2019)	<p>Välja on töötatud infomaterjalid ning tehitud need kättesaadavaks inglise, araabia ja vene keeltes, vajadusel ka teistes keeltes. Materjalid jagunevad üldisemaks, koolituse sisu, tulemuste jms kohta infot andvaks materjaliks (eeldusel, et informatsioon ei ole kaetud SiMi poolt välja töötatud üldises kohanemisprogrammi infomaterjalis) ning kutseks/infoleheks, kus on toodud välja konkreetsed koolituskuupäevad ja koolituse toimumiskohト koos vajalike täiendavate viideteega.</p> <p>Sihtrühma teavitamiseks on toimunud regulaarsed külastused majutuskeskustesse (vastavalt vajadusele; vähemalt kord poolaasta jooksul). Ollakse ühenduses tugisikuteenust pakkuvate MTÜdega ning on loodud otsekontakt kaitse saanutega sotsiaalmeedia kanalite ja telefoni kaudu. Koostöös erinevate osapooltega on leitud lahendus, kuidas jäuda sihtrühma liikmeteni, kes ei ole viibinud majutuskeskuses ega vajanud tugiivõrgustiku tuge (eelkõige venekeelne sihtrühm).</p>

		SIMis koostamisel kaitse taotlejate/saanutele sunnatud õiguste ja kohtustele lehed, mis toovad väija kaitse saanute kohustuse osaleda koolituse!	
5.	Koolitajate koolitus/ kohtumised (jaanuar- veebruar, juuni- juuli, detsember 2018; mai, november 2019)	<p>Projekti raames on vähemalt kord poolaasta jooksul toimunud kohtumised koolitajatega, mille raames on analüüsitud ja arutatud seniseid koolitusi, metoodika ja koolituspäevide seost, osalejate tagasisidet ja grupidünaamikaga seonduvat.</p> <p>Läbi on viidud kahepäevane koolitus koolitajatele välisekspertide kaasatusest keskkendudes metodika täiendavale kinnistamisele, parimatele koolituse praktikatele (sh grupidünaamika) ning tundlikema teemade käsitlemisele (nt soopõhine vägväljak, ekspluateerimine jms). Koolituse elluviimiseks on kaasatud välisekspertiisi IOM globaalsest võrgustikust.</p>	<p>1) 04.02.2018, et arutada üleüldist koolitust korraldus ning koolitajate vajadusi ja edaspidiseid koolitajatele sunnatumust tegevusi, administratiivset küsimusi. Kohtumiselt puudus üks venekeelne koolitaja.</p> <p>2) 01.06.2018 teatud olemasolevate koolituste raames ellu viidavate tegevuste läbiviimise kinnistamine ning uute tegevuste testimine koolitajate poolt. Kohtumiselt puudus üks vene ja üks araabiakeelne koolitaja.</p>
6.	Koolituste elluviimine (märts-juuni, august- november 2018; veebruar- detsember 2019)	<p>Kolmepäevased koolitused on tagatud vähemalt 200 RKSile.</p> <p>1. päev (6h) toimub maksimaalselt 2-4 nädala jooksul pärast kaitse saamist (eelduseks on koolitusgruppi olemasolu). Käsitletavad teemad: sissejuhatus koolitusse, sissejuhatus Eestisse, kultuuriline kohanemine, sh kultuurishokk, õigusteave, lühidalt õigused ja kohustused.</p> <p>2. päev toimub orienteeruvalt nädal pärist esimest päeva. Käsitletavad teemad: töötamine, igapäevane elukorraldus, sh finantskirjaoskus ja elukoht, tervishoid ja soitsaalhooletanne.</p> <p>3. päev toimub jäjestikus 2. päevaga. Käsitletavad teemad: haridus, täiendavad teenused RKSidele, õigused ja kohustused.</p>	<p>Periodil on elluviitud järgmised koolitused:</p> <p>1) 15.02.2018 tigrinya keeles Tallinnas, osales 6 naist, kes olid Eestisse saabunud ümberpaigutamise raames. Koolitusel kaasati IOMi tigrinya-keelne kolleg, kes täitis tõlgja ja kultuurivahendaja rolli. Vastavalt kokkuleppele SIMiga, käsitleti koolitusel järgnevaid teemasid:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Õigusteave – elamislaod, pikendamised, teisene ränne; ühiskondlikud normid - Sotsiaaltoetused ja -teenused - Võimalused ja juurdepääs hariduse omandamiseks (sh jätkamine)/tööturule sisenemiseks. <p>2) 19-21 juuni 2018 araabia keeles Tallinnas, kokku 14 osalejat.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Täiskasvanute grupp, milles osales: 5 meest, 2 naist ning 2 tüdrukut (14a) ja 1 poiss (12 a).

	koolitust ka teistes keeltes (vastavalt kokkuleppele SiMiga).	Koolitused on toimunud Tallinnas ja Tartus, gruppi olemasolul ka mujal (nt Rakvere, Haapsalu, majutuskeskus). Koolitused on planeeritud ellu vaja avalikes ruumides (sõltub ruumide saadavusest ja lastehoiu lähedusest).	<ul style="list-style-type: none"> - Laste grupp, mille kahel esimesele päeval osales 2 tüdrukut ja 2 poissi. Üks laps kolmandal päeval ei osalenud - Koolitust ei läbinud 1 perekond (kokku 6 liiget, sh lapsed), kes koolituse teise päeva lõpuks lahkus, kuna pereisa pidid järgmisel päeval olema arsti vastuvõtul. 	
7.	Lastele tegevuse/koolituse tagamine (märts-juni, august-november 2018; veebruar-detsember 2019)	<p>Projekti raames on tagatud:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 0-7 lastehoid, mis tagab eakohaliste vajaduste rahuldamise (hügieen, päevauni, soe toit jms) ning aja sisustamise eakohaliste mängude jms tegevusega. - 7-12 lastele vanemate koolituse körvalruumis arendav tegevus, mis tugineb kohanimisprogrammi määrunes noorte ja laste moodulis sätestatule (eeldusel, et mooduli metoodikat jagatakse IOMiga). Kui laste-noorte moodul toimub samal ajal, siis võimalusel sunnatakse antud moodulisse. - 12+ vanused lapsed on oodatud osalema koolituse koos vanematega, kuid soovi korral võivad kuni vanuseni 15 osaleda lastele suunatud tegevustes. <p>Konkreetne lastele suunatud tegevus selgub projekti rakendamise käigus sõltuvalt laste võimekusest ja valmisolekust.</p>	<p>Periodil on tagatud järgmine:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) 3 lapseli lastehoiuteenus 19.-21. juuni 2018. 2) Tegevus 4 lapseli 19.-21. juuni 2018. <ul style="list-style-type: none"> - Päev 1: klassiruumi tegevus, mille raames tutvuti Eesti geograafia, looduse, muusika jms läbi mänguliste tegevuste - Päev 2: lastele viidi läbi tuur Tallinna vanalinna, et kinnistada eelmisel päeval arutatut. Võimaldati vaba-aeg pargis ning hiljem muuseumi Lennusadam küllastus. - Päev 3: lastel võimaldati ühineda vanemate grupiga, kuna koolituspäeval arutati haridust ning erinevaid perekonnasituatsioone ja üldisemaid seaduseid ja norme. Teiste teemade ajal oli võimalik mängida erinevaid populaarseid Eesti lauamänge. <p>3) Tuginedes esimesele koolitusele, täiendatakse järgmisel rakendusperioodil laste ja noorte mooduli metoodikat ning ajakava/tegevuskava, et see sobituks paremini lastele 3-päevaseks tegevuseks ja sisustamiseks.</p>	<p>Tegevus vijakse ellu järgmistel aruandlusperioodidel. Mõned koolitustel osalenud lahkusid aruandlusperioodil Eestist.</p>
8.	Soovituslik tegevus (märts-mai, august-november 2018; veebruar-aprill, juuni-oktoober, detsember 2019)	Soovituslik tegevus on ellu viitud ca 2 kuud pärast koolituse kohustusliku osa läbimist. Soovituslik osa sisaldb arutelu ning tegevust, mis võimaldab paremini mõista Eesti eluolu ja kinnistada/täiendada kohustusliku osa raames omandatut. Soovitusliku tegevusena planeeritakse töötubasid (Eesti käsitiöö, toit vms); aruteludesse kaasatakse võimalusel valdkondlike eksperte		

	(tööelu, haridus-sotsiaalvaldkonnast vms) ja edulugusid RKSide seast. Konkreetne soovituslik tegevus sõltub kohustuslikus osas kogutud informatsioonist ja RKSide vajadustest.
--	--

**2. AMIF-i ühiste indikaatorite täitmine aruandlusperioodil**

VARJUPAIK	Siht-tase (taotluses märgitud tase)	Täit-mine
Sihtrühma kuuluvate nende isikute arv, keda fondi toetusel abistati		
Nende isikute arv, kes on saanud varjupaigaalast koolitust fondi toetusel		
Fondi toetusel renoveeritud ja/või loodud vastuvõtu majutuskohtade arv		
Fondi toetusel renoveeritud ja/või loodud majutuskohtade osakaal kogu vastuvõtu majutusvõimaluste mahutavusest (% m ² kohta)		
INTEGRATSIOON		
Sihtrühma kuuluvate nende isikute arv, keda fondi toetusel abistati	200	20
TAGASISAATMINE		
Nende isikute arv, kes on saanud tagasisaatmisalast koolitust fondi toetusel		
Nende isikute arv, kellele pakuti tagasisaatmiseelset või -järgset abi		
Vabatahtlikult tagasipöördunud isikute arv		
Väljasaadetud isikute arv		
Väljasaatmiste vaatluste arv		

3. Analüüs ning hinnang projekti tegevustele ja eesmärkide saavutamisele aruandlusperioodil (Kui kohaldub, põhjendada planeeritud ja tegelike tulemuste erinevusi, muudatusi kulude arvestamisel ja juhtimissüsteemis.)

Projekti tegevused on teatud määral viibinud erinevatel põhjustel. Projekti esimesel kuul algsest planeeritud rakendus viibistulenevalt rakendusperioodil paralleelselt käiva kohtumenetlusega, mille raames taotleti konkureeriva asutuse poolt rahastuskäskirjade tühistamist. Kaasnes teatud viivitus tegevuste kohesest täismahus rakendamises, kuna algsest planeeritud inimressurssi ei olnud võimalik koheselt projektile suunata, projekti planeeritud inimressursiga alustati tööd veebruarist. Täiendavalt toimus projekti meeskonnas töötajate vahetus – projektist lahus projekti assistent Simona Piras 20.04.2018 ning alates 02.05.2018 on antud ametikohta ajutiselt täitmas Meelis Niine.

Tegevustest on viibinud osalejate käsiraamatu valmimine, kuna materjali kaasajastamise asemel võeti ette põhjalikum uuendus, tagamaks suurem kasutajasõbralikkus. Tulenevalt määrusest lisandusid täiendavad teemad. Kooskõlastused võtsid algsest planeeritust kauem aega, kuna lisaks IOM personali muudatustele olid koostööpartnerite seas toimumas/just toimunud sarnased muutused. Materjalis kirjutati põhjalikult ümber sotsiaaltoetuste ja – teenuste osa, mis inkorporeeriti teiste teemadega kokku. Lisandus lähisuhtevägivalla temaatika ning kultuurishokk ja sellega seonduv. Tulenevalt materjali mahust ning tõlkimise hinnapakkumustest on selgunud, et eelarvestatud vahendid ei ole hetkel kulureas piisavad. 04.06.2018 toimunud juhtkomiteel lepiti kokku, et hetkel tegeletakse prioriteetsete keeltega ning hiljem on kululiigi siseselt võimalik teha tasaarveldusi teiste kuluridadega.

Paralleelselt käsiraamatuga kaasajastati koolituste metodikat ning koolitustegevusi, mida on ka olnud võimalus testida koolituste raames ja vastavalt vajadusele täiendatud. Metoodikat ja tegevusi on koolitajatega koos läbi arutatud perioodil toimunud kohtumiste raames.

Teisel aruandlusperioodil on plaanis suurendada ka koolitajate reservi. Koolituse raames on kolmandal päeval kaasatud korraga kaks koolitajat (eraldj meeste ja naiste grupile käsitlemaks seadusandluse ning lähisuhte vägivalla temaatikat). Aruandluseks on koolitajate reserv piiratud, kuna koolitajad on seotud oma põhitööga ning neist on toimunud/toimumas teatud muudatused igapäevaelus, mis seab neile teatud ajalised piirangud. Seega on täiendavate koolitajate olemasolu koolituste regulaarseks (sihtrühma olemasolu korral) ja edukaks läbiviimiseks väga vajalik. Suurem koolitajate reserv annaks koolituste läbiviimisel laiema valiku aja planeerimisel.

Kui koolitajad on väljavalitud, siis viiakse ellu põhjalikumad koolitajate koolitus(ed), mille peamine fookus on metoodikal ning lähisuhtevägivallal. Viimast viiakse ellu koostöös SIMi ja SOMiga.

Perioodil on ellu viidud kaks koolitust. Esimene koolitus 15.02.2018² ja tigrinja keeles kuuele osalejale (kõik naised). Koolitus kasutas koolitusmaterjalidena kohanemisprogrammi esimeses faasis välja töötatud materjale, mis olid suures osas SIMi poolt tölgitud tigrinja keelde. Koolituse viisid läbi IOMi töötajad, sh tõlk-kultuurivahendaja IOMi esindusest Itaalias. Kuna osalejad olid Eestisse saabunud ümberpaigutamise raames, siis IOMil oli komisjoni rahastusel võimalus pakkuda neile lisandväärtsusena ka teine koolituspäev, mis keskendus EL kolmandate riikide kodanike kutsekirjelduse koostamise ELi vahendil. Samuti andis lisapäev võimaluse käsitleda teisi kohanemist toetavaid teemasid, mis kohanemisprogrammi moodulisse ei mahtunud, ning üle korrrata esimesel päeval käsitletu. Lisaks omas tõlk isiklikku rändekogemust, sh teisane liikumine EL siseselt, mis võimaldas kogemuspõhist selgitust teisase rände tagajärgedest. Samuti kasutas tugiisikuteenuse pakkuja tõlgi olemasolu võimalust, et isikutega vahetult vestelda.

Teine koolitus toimus 19-21.06.2018 Tallinnas, valdavalt ümberasustamise raames saabunud isikutele. Kuna kõik osalejad olid rahvusvahelise kaitse saanud mitu kuud enne koolitust, kuid valdavalt viibisid veel majutuskeskuses, siis koolituse esimesel päeval oli tähdada teatud frustratsiooni ja nördimust vastuvõtustüsteemi suhtes. Johtuvalt on oluline, et koolitused tagatakse gruvi olemasolul võimalikult kiiresti pärast kaitse saamist. Samas õnnestus osalejad kiiresti tegevustesse kaasata ning saavutati nende aktiivne osalus ja positiivsem meebleatus koolituse jooksul. Koolitus tõi esile teatud logistikilisi väljakutseid, kuna projekti meeskonnale algsest ei kommunikeeritud korrektsest erivajadusega lapse seisundi tõsidusest ega asjaolust, et üks osaleja (pereisa) peab koolituse kolmandal päeval viibima Rakveres arsti vastuvõtul. Erivajadusega lapse seisundi tõsidus selgus väga lühikese etteeatamisega ning puudus võimalus kiirelt leida erihoidja, mistõttu üks pereliige koolitusel ei osalenud. Teisel juhul lahkus terve perekond pärast koolituse teist päeva, kuna ei nõustutud ilma pereisata koolitusele jäääma, mistõttu jäi Neil koolitus läbimata.

Aruandlusperioodil toimunud koolituste osalejate seas oli kirjaoskajaid ja kirjaoskamatuid, mis teatud määral oli koolitajatele väljakutseks. Koolituse jooksul leiti siiski sobilikud lahendused, et kõik saaksid osaleda. Antud asjaolu komplitseeris ka tagasisidelehtede ja testide täitmist. Näiteks täitsid kirjaoskajatest osalejad tagasisidelehed ja testid ka nende osalejate eest kes kirjutada ja lugeda ei osanud. Kuigi koolitaja poolt selgitati kõikidele osalejatele tagasiside lehtede ning testide teksti sisu, ei saa olla kindlad kas vastaja pani kirja teiste või ka teistele lehtedele iseenda vastused. Olemasoleva tagasiside põhjal saame siiski järelle, et koolitustega olid rahul ja leiti, et saadi uut informatsiooni (90% osalejatest). Kolme-päevase koolituse puhul toodi välja, et kõige huvitavamaks teemaks olid perekonna ja erinevat liiki vägivalda puudutavate situatsioonide käsitlus.

Projekti esimene juhtkomitee toimus 04.06.2018, mille raames arutati läbi senised tegevused ning võimalikud lahendused teatud küsimustele ja murekohtadele.

² Vastavalt projekti taotlusvoorule ning selle juhendile, kus on toodud välja, et inglisi-, vene ja araabiakeelsed koolitused kestavad vähemalt 14 tundi ning kõikidest lisanduvates keeltes on arutlusseminari kestvuseks vähemalt 4 tundi. IOM poolt on pakutud, et lisanduvates keeltes pakutakse ühepäevaseid koolitusi.

4. Teave ja avalikustamine: aruandlusperioodil läbiviidud tegevused (Üksikasjalik kirjeldus, kuidas tagati nähtavus ministeeriumi ja AMIF-i kaasrahastamisele. Aruandele tuleb lisada kõigi projekti kohta avaldatud ja projekti käigus valminud materjalide jms koopiad.)

Projekti materjalidele on lisatud rahastajate logod ning vajalikud tunnuslaused. Samuti on otsesele sihtrühmale rahastust suuliselt tutvustatud.

Aruandlusperioodil on tehtud üks sotsiaalmeedia postitus, mis tutvustas koolitust, kasutades selleks juunikuul toimunud koolituse materjali. Postitus jõudis orgaaniliselt 209 sotsiaalmeedia kasutajani. Sotsiaalmeediat planeeritakse kasutada ka edaspidi, et projekti rakendust avalikustada, eeldusel, et sihtrühm on nõus piltide levitamisega vastavates kanalites.

Koostaja



Liis Paloots

Toetuse saaja



*Simo Kohonen
20. 12. 2018*

Lisad:

1. Kõigi projekti käigus valminud materjalide, aja- või veeblehtede jms koopiad
1.1 Metoodika (lisatud elektroonselt)